

Asia: VM183:00/2017 ja VM/1631/03.01.00/2018

## **Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Turun kaupunki yhtyy Kuntaliiton asiassa antamaan lausuntoon (lausuntoluon-nos 17.9.2018).

#### **2. Arvionne lukuun 2 Nykytila**

Turun kaupunki yhtyy Kuntaliiton asiassa antamaan lausuntoon.

#### **3. Arvionne lukuun 3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset**

Lain tavoitteet ovat kannatettavia ja kehittämistavoitteet todellisia ja tarpeellisia.

#### **5. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 1 yleiset säännökset (pykälät 1-4 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)**

##### 2 § Määritelmät

Määritelmät poikkeavat 2 §:ssä esitetystä jälkimmäisissä pykälissä, mikä vaikeuttaa ehdotuksen arviointia ja tulkitsemista. Esimerkiksi tietovarannolla tar-koitetaan 2 §:n 6 kohdan mukaan tiedonhallintayksikön tehtävien hoidossa ja toiminnassa käytettäviä tietoaineistoja sisältävää kokonaisuutta. Luvussa 7 vii-tataan kuitenkin yksikössä viranomaisen tietovarantoon, joka on ongelmallista useammasta viranomaisesta koostuvassa kuntaorganisaatiossa (yksi tiedonhallintayksikkö). Myös perusteluosassa on viitattu yhteen kokonaisuuteen ("Tietovaranto olisi viranomaisten tehtävien hoidon tuloksena syntyvistä tieto-aineistoista muodostuva looginen kokonaisuus."). Toimintaprosessi puolestaan on 2 §:n mukaan viranomaisen asiankäsittely- tai palveluprosessi. Muun mu-assa 10 §:ssä käsitellään kuitenkin eriteltynä "palvelujen ja toimintaprosessien" tietojenkäsittelyyn liittyviä tarpeita.

Lisäksi 2 §:ssä tulisi määritellä myös muut ehdotuksessa esiintyvät uudet käsitteet, muun muassa säilyttäminen ja tuhoaminen.

4 § Tiedonhallinnan järjestäminen tiedonhallintayksikössä

Tiedonhallintayksikön johdon tulisi huolehtia myös siitä, että tiedonhallintaa kehitetään.

## **6. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 2 Julkisen hallinnon tiedonhallinnan yleinen ohjaus (pykälät 5-9 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)**

Turun kaupunki yhtyy Kuntaliiton ja Kansallisarkiston (19.8.2018) asiassa antamiin lausuntoihin.

Tiedonhallintalautakunnan resursointi ja asiantuntemus eivät ehdotetussa muodossa ole riittäviä lautakunnan tehtävät ja vastuut huomioon ottaen. On-gelmallista on, että asiakirjahallinnon vaatimaa ohjaus- ja kehittämistoimintaa ei luonnoksessa ole määritelty lainkaan tiedonhallintalautakunnan tehtäväksi.

Kuntien merkitys tiedonhallintayksikköinä on niin suuri, että yhden esitetyistä arkistoinnin asiantuntijoista on edustettava kuntasektoria.

Asiakirjahallinnon ja arkistoinnin näkökulmasta erityistä huomiota pitää lisäksi kiinnittää tietoaaineistojen arvonmääritykseen, jonka vaativuutta on kuvattu kattavasti Kansallisarkiston asiassa antamassa lausunnossa. Itse arkistokäsitteen lisäksi luonnoksen antama käsitys arkistoinnin tai arkiston minimivaatimuksista on puutteellinen ja ongelmallinen, kun tavoite on tietoaaineistojen säilyttäminen pelkästään sähköisessä muodossa.

Mikäli lautakunta antaa vain suosituksia, herää kysymys, minkä tahon vastuulle jää sitovien vaatimusten ja määräysten antaminen ja valvonta.

## **7. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 3 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen (pykälät 10-12 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)**

Kuvausvaatimusten osalta Turun kaupunki yhtyy Kuntaliiton ja Kansallisarkiston asiassa antamiin lausuntoihin.

Esitettyjen uusien kuvausvelvoitteiden suhde nykyisiin kuvauksiin ei käy esityksestä ilmi tarpeeksi selkeästi, ei myöskään esitettyjen uusien kuvausten tarkkuustaso.

Suunnittelu- ja kuvausvelvoitteiden kohdalla erityistä tarkkuutta pitäisi kiinnittää lisäksi siihen, että kuvausten ja suunnitelmien hyötyjen toteutuminen edellyttää myös niiden soveltamista organisaatio- ja tietojärjestelmätasolla.

25 §:ssä esitetty rekisteröinti asiarekisteriin vaikuttaa erityisesti asiankäsittelyn osalta vaativan nykyisten tiedonohjaussuunnitelmien tasoista kuvausta. Herää kysymys, miksi asiarekisterin vaatimaa suunnittelua ja kuvaamista ei ole mainittu jo luvussa 3.

#### **8. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 4 Tietoturvallisuus (pykälät 13-18 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)**

Turun kaupunki yhtyy Kuntaliiton asiassa antamaan lausuntoon.

#### **9. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 5 Turvallisuusluokittelu (pykälät 19-22 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)**

Turun kaupunki yhtyy Kuntaliiton asiassa antamaan lausuntoon.

#### **10. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 6 Asian ja palvelujen tiedonhallinta (pykälät 23-26 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)**

Turun kaupunki yhtyy Kuntaliiton asiassa antamaan lausuntoon. Sinänsä on hyvä, että myös palvelujen järjestämiseen liittyvä tiedonhallinta nostetaan esille.

#### **11. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 7 Tietoaineistojen muodostaminen ja sähköinen luovutustapa (pykälät 27-31 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)**

Turun kaupunki yhtyy Kuntaliiton asiassa antamaan lausuntoon.

#### **12. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi (pykälät 32-38 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)**

Turun kaupunki viittaa Kuntaliiton ja Kansallisarkiston asiassa antamiin lausuntoihin ja toteaa että lausunnoissa esitetyt näkökohdat on syytä käsitellä huolellisesti ja yksityiskohtaisesti.

Tiedonhallintalautakunnalla tulisi olla aloitteellinen rooli elinkaari päätösten tekemisessä.

Arkistoitujen tietoaineistojen kansallinen metatietopalvelu (38 §) on epäonnistunut nimitys palvelulle, jolla luonnoksessa ilmeisesti tarkoitetaan hakemisto- tai arkistoluettelopalvelua.

Esimerkiksi tammikuussa 2018 valmistuneen Julkisen hallinnon yhteisen metatietopalvelun esiselvityksen mukaan metatietopalvelulla tarkoitetaan palvelua, jonka kautta ”julkisen hallinnon organisaatioiden tietojärjestelmien tuottajat, kehittäjät ja suunnittelijat sekä itse tietojärjestelmät saavat mahdollisimman helposti käyttöön yhteiset sanastot, nimitiedot, metatietomäärittelyt, koodistot, luokitukset ja tunnukset. Näiden perustana ovat pääsääntöisesti kansainväliset ja yleiset standardit.”

### **13. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 9 Erinäiset säännökset (pykälät 39-40 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)**

Turun kaupunki yhtyy Kansallisarkiston asiassa antamaan lausuntoon.

### **14. Muut huomiot**

Eriyistä huomiota tulisi kiinnittää luonnoksessa esitettyjen uusien ja sen vuoksi kaikille vieraiden käsitteiden määrittelyyn ja johdonmukaiseen käyttöön. Luonnoksessa käsitteet ja niiden määritelmät ovat ongelmallisia läpi koko ehdotuksen, joten vastuita, velvollisuuksia, vaikutuksia tai tapoja lain vaatimusten käytännön toteuttamiseen on vaikea hahmottaa. Yleisesti ottaen tiedonhallinnan sääntelyä, käsitteitä ja välineitä määritellään tällä hetkellä niin monella taholla, että sekä kokonaiskuva että yksityiskohdat hämärtyvät. Esimerkiksi tässä luonnoksessa esiintyvät käsitteet määritelmineen eroavat valtiovarainministeriön vasta joulukuussa 2017 valmistuneen Tietotermit-sanastoprojektin käsitteistä ja niiden määritelmistä.

Asiakirjahallinnon ja arkistoinnin osalta tulisi Kansallisarkiston lausuntoon viitaten muistaa, että nykyiset asiakirjahallinnon käsitteet ovat vakiintuneita ja perustuvat kansainvälisiin standardeihin ja käsitteisiin.

## Vaikutusten arviointi

### **Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen:**

-

### **Tietoturvallisuus:**

-

### **Asian ja palvelujen tiedonhallinta:**

-

### **Tietoaineistojen luovuttaminen ja sähköinen luovutustapa:**

-

**Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi:**

-

**Muuta huomioitavaa:**

-

Korhonen Ari-Pekka  
Turun kaupunki - Minna Arve kaupunginjohtaja, Jukka Vanto  
kaupunginlakimies